

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ Έ Έ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 7629/05)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
21 Ιουνίου 2007

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Στρασβούργο, 21 Ιουνίου 2007
- υπογραφή -

S. NIELSEN
Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση Έ Έ κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *Πρόεδρο,*

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Ν. ΒΑΛΙΪ,

Κ. ΗΑΛΙΥΕΒ,

Δ. ΣΠΙΕΛΜΑΝΝ,

Σ.Ε. ΤΣΕΒΕΝΣ,

Γ. ΜΑΛΙΝΒΕΡΝΙ,

και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, S. NIELSEN.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 31 Μαΐου 2007.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω

ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 7629/05) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος **È È** («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 14 Φεβρουαρίου 2005 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών Α. Καλουτσάκη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Γ. Σκιάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ο. Πατσοπούλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 5 Απριλίου 2006, το Δικαστήριο απεφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τη σχετική προς τη διάρκεια της διαδικασίας αίτηση. Δυνάμει του άρθρου 29 παρ. 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1953 και διαμένει στην Αθήνα.

5. Στις 3 Μαΐου 1995, κατόπιν πλειστηριασμού, κατέστη, με συμβολαιογραφική πράξη, κύριος ενός αυτοκινήτου.

6. Στις 9 Αυγούστου 1995, η ανώνυμη εταιρεία «Α.Σ.» προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ζητώντας να αναγνωρισθεί κυρία του αυτοκινήτου αυτού. Στις 15 Δεκεμβρίου 1995, ο προσφεύγων ήσκησε ανταγωγή, προβάλλοντας ότι με την από 3 Μαΐου 1995 συμβολαιογραφική πράξη, είχε οριστικώς περιέλθει σε αυτόν η κυριότητα του εν λόγω αυτοκινήτου. Στις 20 Μαΐου 1997, το Πολυμελές Πρωτοδικείο απέρριψε την αγωγή της εταιρείας, έκανε δεκτή την ανταγωγή του προσφεύγοντος και ανεγνώρισε ότι κύριος του αυτοκινήτου ήταν ο προσφεύγων (απόφαση 3849/1997).

7. Στις 25 Ιουλίου 1997, η εταιρεία ήσκησε έφεση. Κατά τη μετ' αναβολή δικάσιμο της 26ης Φεβρουαρίου 1999, το Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση (Εφ.Αθ. 1469/1999).

8. Στις 28 Απριλίου 1999, η εταιρεία κατέθεσε αίτηση αναίρεσεως. Η αρχικώς ορισθείσα για τις 22 Ιανουαρίου 2001 συζήτηση ενώπιον του Αρείου Πάγου, ανεβλήθη, στη συνέχεια, για τις 17 Σεπτεμβρίου 2001. Κατά την ημερομηνία αυτή, ανεβλήθη εκ νέου, τη αιτήσει της αντιδίκου του προσφεύγοντος, για τις 18 Οκτωβρίου 2004, ημερομηνία κατά την οποία η υπόθεση εν τέλει συζητήθηκε. Στις 4 Δεκεμβρίου 2004, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση (Α.Π. 1385/2004).

9. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι μέχρι σήμερα η αντιδίκος του διατηρεί στην κατοχή της το εν λόγω αυτοκίνητο.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

10. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

Άρθρο 106

«Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι (...)»

Άρθρο 108

«Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων (...)»

11. Με τα ως άνω άρθρα, θεσπίζεται αντιστοίχως η αρχή της διαθέσεως και η αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων. Κατά την αρχή της διαθέσεως, η δικαστική προστασία στο πλαίσιο των διαφορών αστικής φύσεως, παρέχεται μόνον ύστερα από αίτηση των διαδίκων, στο μέτρο που υφίσταται και εφόσον συνεχίζει να υφίσταται. Εξ άλλου, κατά την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, η πρόοδος μιας διαδικασίας αστικής φύσεως εξαρτάται εξολοκλήρου από την επιμέλεια των διαδίκων (Π.ΥΕΣΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ, *Civil Procedure in Hellas*, εκδόσεις Σάκκουλας-Kluwer, σελ. 45 και επόμενες).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

12. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι λόγω της διάρκειας της διαδικασίας παραβιάσθηκε η αρχή της «ευλόγου προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί (...) εντός ευλόγου

προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

13. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ουδεμία καθυστέρηση δύναται να καταλογισθεί στις δικαστικές αρχές, οι οποίες χειρίστηκαν την υπόθεση αυτή με επιμέλεια. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θεσπίζεται η αρχή της διεξαγωγής της δίκης από τους διαδίκους, και επισημαίνει ότι ο προσφεύγων δεν ενδιαφέρθηκε να επιταχύνει τη διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

14. Η περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη, άρχισε στις 9 Αυγούστου 1995, ημερομηνία κατά την οποία η ανώνυμη εταιρεία «A.S.» προσέφυγε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, και έληξε στις 6 Δεκεμβρίου 2004, ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως 1385/2004 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε, επομένως, εννέα έτη και τέσσερις μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

15. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, περαιτέρω, ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε κάποιον άλλον λόγο απαραδέκτου.

B. Επί της ουσίας

16. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, παρ. 43, CEDH 2000-VII).

17. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. *Σφλώμος κατά της Ελλάδος*, n° 3257/03, παρ. 13-15, από 21 Απριλίου 2005).

18. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το

Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Βεβαίως, το Δικαστήριο δεν λησμονεί ότι, στην παρούσα υπόθεση, το αίτημα περί αναβολής της συζητήσεως ενώπιον του Αρείου Πάγου, το οποίο υπέβαλε η αντίδικος του προσφεύγοντος, είχε ως αποτέλεσμα να επιμηκυνθεί η διαδικασία κατά τρεις και πλέον μήνες. Ωστόσο, ακόμα και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, όπως και στην προκειμένη περίπτωση, η διαδικασία διέπεται από την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, ο όρος «εύλογη προθεσμία» απαιτεί να συμβάλλουν και τα δικαστήρια στη διεξαγωγή της δίκης και να είναι πιο προσεκτικά τόσο όταν πρόκειται να κάνουν δεκτό ένα αίτημα αναβολής όσο και, κατά τον ορισμό νέας δικασίμου, όσον αφορά το χρονικό διάστημα το οποίο θα επιτρέψουν να παρεμβληθεί (βλ., προς την κατεύθυνση αυτή, *Τσιρικάκης κατά της Ελλάδος*, n° 46355/99, παρ. 43, από 17 Ιανουαρίου 2002).

19. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

20. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι παραβιάστηκε το δικαίωμά του στον σεβασμό της περιουσίας του λόγω της αρνήσεως της αντιδίκου να του αποδώσει το αυτοκίνητο. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής :

«Παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού εμμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέσει σε ισχύ νόμους τους οποίους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμιση της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

Επί του παραδεκτού

21. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίμαχη διαδικασία αφορούσε

αποκλειστικώς το ζήτημα της νομής του αυτοκινήτου. Επομένως, η απόφαση 1385/2004 του Αρείου Πάγου ήταν αμιγώς αναγνωριστικής φύσεως. Εάν ο προσφεύγων επιθυμούσε να ανακτήσει τη νομή του αυτοκινήτου, θα έπρεπε να συνοδεύσει τα αιτήματά του με μία διεκδικητική αγωγή ως προς τη νομή. Δεν δύνανται, επομένως, να θεωρηθούν υπεύθυνες οι ελληνικές αρχές για τη δήθεν άρνηση της αντιδίκου να επιστρέψει στον προσφεύγοντα το αυτοκίνητό του.

22. Επομένως, η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη κατά το μέρος αυτό και πρέπει να απορριφθεί, συμφώνως προς το άρθρο 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

23. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

24. Ο προσφεύγων δεν υποβάλλει κάποιο αίτημα όσον αφορά την υλική και ηθική ζημία.

25. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος επιδικάσεως ποσού για τον λόγο αυτό.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

26. Ο προσφεύγων ζητά 1.230,51 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, προσκομίζει δε τα σχετικά τιμολόγια.

27. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ο προσφεύγων ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, και στη διάρκεια της διαδικασίας, και εκτιμά ότι αρμόζει να απορριφθεί το αίτημα αυτό.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* [GC], n° 31107/96, παρ. 54, CEDH 2000-XI). Προκειμένου περί των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης που

πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η μεγάλη διάρκεια μιας διαδικασίας, θα ήταν δυνατό να συνεπάγεται αύξηση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του προσφεύγοντος ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, και ότι αρμόζει, επομένως, να λαμβάνονται υπόψη (βλ., μεταξύ άλλων, *Caruano κατά της Ιταλίας*, απόφαση της 25^{ης} Ιουνίου 1987, série A n° 119-A, σελ. 15, παρ. 37). Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω κριτηρίων, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικασθεί στον προσφεύγοντα το ποσό των 500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως παραδεκτή όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας, και την απορρίπτει κατά τα λοιπά ως απαράδεκτη.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 500 ευρώ (πεντακόσια ευρώ) για έξοδα και δικαστική δαπάνη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 21 Ιουνίου 2007 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας.

- υπογραφή -

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η Μεταφράστρια

Μαρία Παν. Παπαδοπούλου